

Dienstorder MOW/AWV 2009/3

Verspreiding: *

uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
		1
vragen naar / e-mail	telefoonnummer	datum
ir. Armand Rouffaert armand.rouffaert@mow.vlaanderen.be	02 553 78 01	25 februari 2009

Betreft : Zichtbaarheid op kruispunten

Trefwoorden: kruispunten - zichtbaarheid

De zichtbaarheid van en op kruispunten is een essentieel element van verkeerveiligheid op die kruispunten.

A. Zichtafstand vanaf een ondergeschikte (op het gebied van voorrang) weg op een kruispunt.

Indien de zichtbaarheid onvoldoende is zal de oprijdende weggebruiker wellicht risico's nemen waardoor de andere weggebruiker, die voorrang heeft, wellicht zal moeten vertragen. Indien dit afremmen te fors moet gebeuren kan dit de verkeerveiligheid in het gedrang brengen wegens het risico van kop-staartaanrijdingen of omdat de weggebruiker die voorrang heeft, toch onvoldoende afremt.

De wenselijke oprij-zichtafstanden zijn gebaseerd op tussenafstanden in de verkeersstroom die wenselijk zijn om (personen)wagens veilig een kruispunt te laten oprijden, in verschillende omstandigheden, zonder het verkeer op de hoofdweg te hinderen. Deze tussenafstanden zijn gebaseerd op terreinonderzoek in een aantal landen.

De wenselijke (en minimum) oprij-zichtafstanden Z in de verschillende omstandigheden zijn weergegeven in bijgevoegde tabel (bijlage 1). Ze houden onrechtstreeks rekening met het feit dat dergelijke oprij-zichtafstanden voor gewone vrachtwagens circa 50 % hoger zijn dan voor personenwagens (voor opleggers en vrachtwagens met aanhangwagen is het zelfs ongeveer het dubbele). De aangegeven toegelaten snelheden zijn deze van de voorrangsweg die opgereden wordt.

Voor (de wegen die aansluiten op) het lokale net werden personenwagens als maatgevende voertuigen gebruikt; voor (de aansluitende wegen op) het primair net zijn het gewone vrachtwagens en voor specifieke aansluitingen voor vrachtverkeer, opleggers en vrachtwagens met aanhangwagens.

Afhankelijk van de samenstelling van het verkeer dat vanuit een bepaalde zijweg toekomt, kan het aangewezen zijn om zich voor de zichtafstanden te richten naar een hogere (of eventueel een lagere) wegcategorie.

Indien voor het voertuig dat op het kruispunt toekomt, alle bewegingen mogelijk en toegelaten zijn, beschouwt men de zichtbaarheid vanaf een punt dat gesitueerd is op:

- 2,2 m vanaf de rand van de kruisende rijbaan indien er geen fietspad is of indien het fietspad op ruime afstand ligt van de rijbaan;
- 3,2 m vanaf de binnenrand (= aan de kant van de rijbaan) van het fietspad, wanneer dit fietspad dicht bij de rijbaan ligt.

Indien het voertuig op het kruispunt enkel maar naar rechts mag afslaan, neemt men voor de oprij-zichtafstanden een punt dat gesitueerd is op:

- 1,5 m van de rand van de kruisende rijbaan (omdat de wagen zich dan allicht schuin opstelt) van een weg zonder fietspad of met een fietspad op ruime afstand van de rijbaan;
- 2,5 m vanaf de binnenrand van het fietspad dat dicht bij de rijbaan ligt.

Voor een weg van 2 rijstroken met middenberm wordt verondersteld dat deze middenberm op het kruispunt een breedte heeft die niet voldoende breed is om er veilig op te kunnen wachten (voor de voertuigen die courant gebruik maken van de doorsteek).

De zichtafstanden worden beschouwd vanaf een hoogte van 1,1 m boven het wegoppervlak; voor vrachtwagens mag dit vanaf een hoger punt.

Naast de wenselijk oprij-zichtafstanden zijn, tussen ronde haakjes, ook de minimumwaarden aangeduid.

Op wegen van het lokale net met een gemiddeld dagelijks verkeer van minder dan 2500 voertuigen voor de 2 rijrichtingen samen, die opgereden worden, mag de minimum zichtafstand verminderd worden tot de lengte van de remweg, die in de tabel bijkomend is aangeduid [tussen vierkante haakjes].

Bij aanleg van nieuwe wegenis of bij aanpassing van bestaande wegen en hun bijhorigheden, wordt uitgegaan van de wenselijke zichtafstanden.

Indien bij bestaande wegen de minimum vereiste zichtafstanden niet aanwezig zijn, kan men in overleg met de betrokken actoren volgende maatregelen treffen (niet limitatieve opsomming):

- de vaste obstakels die het zicht belemmeren op het openbaar domein, verwijderen of de vergunning ervoor intrekken;
- voor vaste obstakels die het zicht belemmeren op of nabij de grens van het huidig openbaar domein: de nodige stappen zetten om deze zichtbelemmerende obstakels te verwijderen en bij een eventuele bouwaanvraag, rekening houden met de wenselijke zichtafstanden;
- de toegelaten snelheid op de weg die opgereden wordt, verminderen. Deze maatregel is meer aangewezen voor wegen van een lagere categorie;
- de beperking van het aantal bewegingen op het kruispunt;
- het kruispunt herinrichten om een betere zichtbaarheid te realiseren;
- indien voormelde maatregelen op korte termijn geen oplossing bieden, kan in een aantal omstandigheden een verkeersspiegel een oplossing bieden.

Dergelijke spiegel dient aan volgende voorwaarden te voldoen:

- o de "bolheid" moet zeer geperkt zijn (buigstraal van minimum 2,9 m en constant over heel het spiegeloppervlak en dit om vervelende beeldvervalsingen te voorkomen);
- o de spiegel moet een voldoende groot nuttig oppervlak hebben dat functie is van de omvang van het kruispunt, met een minimum diameter van 80 cm voor een ronde spiegel een 80 x 60 cm voor een rechthoekige spiegel, op een kruispunt;
- o de spiegel moet voorzieningen hebben om condensatie te voorkomen of deze gevoelig te beperken (bvb. hydrofiele coating).

Voor de verkeersveiligheid is het positief indien ook vanaf de hoofdweg het kruispunt op voldoende afstand vooraf waarneembaar is.

B. Zichtafstand op andere types kruispunten.

Een aantal basisprincipes vermeld onder punt A hierboven kunnen ook nuttig gebruikt worden bij andere kruispunttypes, bijvoorbeeld om:

- op een kruispunt met voorrang van rechts, de vereiste oprij-zichtafstanden te bepalen t.o.v. het verkeer dat van rechts komt;
- op een rotonde, de configuratie van het middeneiland zodanig uit te werken dat de vereiste oprij-zichtafstanden bekomen worden;
- op een kruispunt met verkeerslichten de vereiste oprij-zichtafstanden te bepalen bij een bypass of om de wenselijkheid van een conflictvrije linksaf beweging te beoordelen.

ir. Chris Caestecker
Administrateur-generaal